ફક્ત ગેરહાજર પરીક્ષાર્થીઓ માટે જ નીચેની લીટીવાળા ભાગથી કાપીને 'બારકોડવાળું' ફક્ત આ એક જ પૃષ્ઠ, પત્રક - A તથા પત્રક - B જોડે ભૂલ્યા વગર પરત મોકલવું.

આ પ્રશ્નપત્રમાંથી ઓછા-વત્તા (થોડા-ઘણા) પ્રમાણમાં પ્રશ્નો તા. ૩ માર્ચ, ૨૦૧૩ના રોજ લેવાનારી મુખ્ય પરીક્ષામાં પણ પુછાવાની શક્યતા રહેલી છે.

બોચાસણવાસી શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ સ્વામિનારાયણ સંસ્થા

સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા

પૂર્વ કસોટી : સત્સંગ પ્રાજ્ઞ ખંડ - ૧ : પ્રશ્નપત્ર - ૨

જાન્યુઆરી, ૨૦૧૩ સમય : બપોરે ૨ થી ૫ કુલ ગુણ : ૧૦૦

ગેરહાજર પરીક્ષાર્થીની જવાબવહીનું ફક્ત આ પૃષ્ઠ જ પરત મોકલવું.

☞ **પરીક્ષાર્થીની નામ સંબંધી વિગતની નીચે 'બારકોડ' દર્શાવેલ છે, તેને કોઈ પણ પ્રકારનું નુકશાન પહોંચાડવું નહીં તેવી ખાસ વિનંતી.**

ફરજિયાત : પરીક્ષાર્થીએ જાતે ભરવાની વિગત

પરીક્ષાર્થીની જન્મ તારીખ (તારીખ / મહિનો / વર્ષ)

પરીક્ષાર્થીનો અભ્યાસ ....

પરીક્ષાર્થીના જ નામવાળી જવાબવહી અને ઉપરની ફરજિયાત ભરવાની તેની જ વિગતોની સત્યાર્થતા ચકાસીને વર્ગસુપરવાઇઝરે સહી કરવી.

વર્ગસુપરવાઇઝરની સહી ....

☞ **નીચે દર્શાવેલી સૂચનાઓ વાંચવા ખાસ વિનંતી :-**

૧. મુખ્ય પરીક્ષા દિને વર્ગખંડમાં હાજર રહેલા પ્રત્યેક પરીક્ષાર્થી ભૂલ્યા વગર પોતાના જ નામવાળી જવાબવહી ઉપર વર્ગસુપરવાઇઝરની સહી કરાવી લે.

૨. **વર્ગસુપરવાઇઝરની સહી વગરની જવાબવહી માન્ય ગણાશે નહીં.**

૩. જમણી બાજુએ આપેલા અંકો જે તે પ્રશ્નોના ગુણાંક દર્શાવે છે.

૪. પ્રશ્નોના જવાબ સૂચના મુજબ આપવા. છેકછાકવાળા જવાબો માન્ય ગણાશે નહીં.

૫. મુખ્ય પરીક્ષામાં જવાબવહીમાં વધારાના પાના કે પુરવણી જોડીને તેમાં લખેલા ઉત્તર માન્ય ગણાશે નહિ.

૬. **પરીક્ષાર્થી ફક્ત વાદળી અથવા ફક્ત કાળી શાહીવાળી પેનથી જ જવાબવહીમાં ઉત્તરો લખે. પેન્સિલથી, લાલ, લીલી કે અન્ય શાહીથી અથવા એકથી વધારે શાહીથી લખેલા ઉત્તરો માન્ય ગણાશે નહીં.**

૭. પરીક્ષા કાર્યાલય, અમદાવાદની પૂર્વ મંજૂરી લીધા સિવાય, મૂળ પરીક્ષાર્થીના બદલે 'લહિયા', 'ડમી રાઈટર' કે 'અન્ય વ્યક્તિ' દ્વારા લખાઈને આવેલી પરીક્ષાની જવાબવહી રદ ગણવામાં આવશે. એકથી વધારે પ્રકારના જુદા જુદા અક્ષરોવાળા ઉત્તરો માન્ય નહિ ગણાય.

૮. **પરીક્ષાખંડની બહાર** કે અન્ય તમામ પરીક્ષાર્થીઓથી અલગ કે પરીક્ષાના નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરીને આપેલી પરીક્ષા માન્ય ગણાશે નહિ.

મોડરેશન વિભાગ માટે જ	પ્રશ્ન નં. (ગુણ)	મેળવેલા ગુણ
	૧ (૬)	
	૨ (૫)	
	૩ (૫)	
	૪ (૪)	
	૫ (૧૦)	
	૬ (૧૦)	
વિભાગ - ૧, કુલ ગુણ (૪૦)		

મોડરેશન વિભાગ માટે જ	પ્રશ્ન નં. (ગુણ)	મેળવેલા ગુણ
	૭ (૧૨)	
	૮ (૮)	
	૯ (૧૨)	
	૧૦ (૮)	
વિભાગ - ૨, કુલ ગુણ (૪૦)		

મોડરેશન વિભાગ માટે જ	પ્રશ્ન નં. (ગુણ)	મેળવેલા ગુણ
	૧૧ (૪)	
	૧૨ (૬)	
	૧૩ (૬)	
	૧૪ (૪)	
વિભાગ - ૩, કુલ ગુણ (૨૦)		

પેપર તપાસનાર(પરીક્ષક)ની સહી

....

મોડરેશન વિભાગ માટે જ

ગુણ શબ્દોમાં . . . .

ચેકર - નામ

વિભાગ - ૧ : 'બ્રહ્મવિદ્યાના અમૂલ્ય ગ્રંથો'ના આધારે

પ્ર. ૧ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✔) નિશાની કરો. [૬]

નોંધ : એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧. શ્રીજીમહારાજ : સર્વાવતારના અવતારી સર્વોપરી ભગવાન

(૧) ☐ 'જે તેજને વિશે મૂર્તિ છે તે જ આ પ્રત્યક્ષ મહારાજ છે.'

(૨) ☐ 'અમારે તો કામ, ક્રોધ, લોભ, માન, મત્સર, ઈર્ષ્યા એ સર્વેનો ક્યારેય હૈયામાં લેશ પણ આવતો નથી.'

(૩) ☐ 'આ વાર્તા આજ સમજો અથવા લાખ વર્ષ કેડે સમજો પણ સમજે જ છૂટકો છે.'

(૪) ☐ 'એ પ્રત્યક્ષ પુરુષોત્તમ ભગવાન તેના સ્વરૂપમાં ને અક્ષરધામને વિશે રહ્યા જે ભગવાન તેના સ્વરૂપમાં કાંઈ ભેદ નથી.'

૨. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની આજ્ઞા પાળવાની તત્પરતા

(૧) ☐ જેતલપુરમાં કાંકરાવાળી ભોં પર પાથર્યા વગર સૂઈ ગયા.

(૨) ☐ કારિયાણીમાં ૧૯ બીમાર સંતોની સેવા કરી.

(૩) ☐ સંતો-ભક્તોના જોડાનું પોટલું માથે ઉપાડી લીધું.

(૪) ☐ ઉગા ખુમાણને ત્યાં પુત્રજન્મ માટે પ્રાર્થના કરી.

૩. શ્રીજીમહારાજની કથાશ્રવણની આસક્તિ

(૧) ☐ 'કથામાં સભા ટાણે કેટલાક રહેતા નથી ને બે-બે આસન રાખે છે તે શું જાણતા હશે...'

(૨) ☐ 'ભગવાનના કથા-કીર્તન થતાં હોય ત્યારે ધ્યાન મૂકી દેવું, કેમ જે એમાંથી જ્ઞાન થાય.'

(૩) ☐ 'અમારે તો ભગવાનની કથા, કીર્તન કે વાર્તામાંથી કોઈ કાળે મનની તૃપ્તિ થતી જ નથી.'

(૪) ☐ બાળપણમાં અયોધ્યામાં રોજ જુદા જુદા મંદિરે કથા સાંભળવા જતા.

પ્ર. ૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. [૫]

૧. શ્રીજીમહારાજ પોતાના ત્યાગના ઈશકની વાત કરતાં ગ. મ. ૩૩માં શું કહે છે ?

☞ **આ પ્રશ્નપત્રમાં પ્રશ્નની નીચે આપેલી કોરી લીટીઓ ફક્ત નમૂનારૂપે દર્શાવી છે. મુખ્ય પરીક્ષામાં પ્રશ્નના**
....
ગુણ પ્રમાણે પ્રતિ વર્ષની જેમ જ, કુલ ૧૬ પાનામાં જરૂરિયાત મુજબ કોરી લીટીઓ આપવામાં આવી છે.
....

૨. જીવોના આત્યંતિક કલ્યાણની શુભ ભાવના દર્શાવતાં પ્રકરણ : ૫/૬૫ની વાતમાં સ્વામી શું કહે છે ?

૩. રઘુવીરજી મહારાજે આપેલો પેંડો હાથમાં લઈ થોડી વાર વિચારી સ્વામી શું બોલ્યા ?

૪. ગ. પ્ર. ૭૩માં નિત્યાનંદ સ્વામી કયો પ્રશ્ન પૂછે છે ?

૫. મુંડકોપનિષદમાં સમજાવેલી બ્રહ્મવિદ્યાની વ્યાખ્યા લખો. ?

પ્ર. ૩ પ્રમાણ પરથી વિષયનું શીર્ષક આપો. [૫]

ઉદાહરણ :- મ. ૩૫ - 'આ મારી સર્વે ઇન્દ્રિયોની ક્રિયાને વિશે મને આત્માનું ક્ષણમાત્ર પણ વિસ્મરણ થતું નથી.'

ઉત્તર :- શ્રીજીમહારાજનું દિવ્ય વ્યક્તિત્વ - વિચારશીલતા

૧. ''ભગવાન જીવના કલ્યાણને અર્થે જ્યારે મૂર્તિ ધારણ કરે છે, ત્યારે પોતાનું જે અક્ષરધામ અને ચૈતન્યમૂર્તિ એવા જે પાર્ષદ અને પોતાનાં જે સર્વે ઐશ્વર્ય તે સહિત જ પધારે છે.''

....

૨. ''સ્વરૂપનિષ્ઠા છે ને મહિમા છે એ તો વરને ઠેકાણે છે, ને બીજાં સાધન તો જાનને ઠેકાણે છે.''

૩. 'सेवाधर्मः परमगहनो योगिनामप्यगम्यः ।'

૪. 'માહાત્મ્યનો ઓથ લઈને મૂળગો પાપ કરવા થકી ડરે નહિ એવો જે હોય તે તો દુષ્ટ છે, પાપી છે.'

૫. 'ભગવાન મળ્યા, સાધુ મળ્યા, તે હવે હૈયામાં દુઃખ આવવા દેવું નહિ ને પ્રારબ્ધનું આવે તો ભોગવી લેવું.'

પ્ર. ૪ નીચે આપેલા વિષયના ફક્ત તમામ મુખ્ય મુદ્દાઓ જ લખો. [૪]

ઉદાહરણ :- વચનામૃત વિશે અભિપ્રાયો

ઉત્તર :- ૧. ગુણાતીત ગુરુઓના અભિપ્રાયો ૨. મૂર્ધન્ય વિદ્વાનોના અભિપ્રાયો

૧. વચનામૃતની પ્રમાણભૂતતાના અન્ય પુરાવાઓ

....

....

૨. શ્રીજીમહારાજના ઉપદેશનું પ્રયોજન

પ્ર. ૫ નીચે આપેલા વિષયો ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (પંદરેક લીટીમાં) [૧૦]

૧. વચનામૃત : નિ:સંશય, નિર્ણયાત્મક અને સ્પષ્ટ ઉપદેશ **અથવા**

૨. સ્વામીની વાતોની વિલક્ષણતા - વિષયવસ્તુની દૃષ્ટિએ

( )

૩. સાધના વિષયક સૂત્રાત્મક ઉપદેશ **અથવા**

૪. શ્રીજીમહારાજને સર્વોપરી સમજવા અનિવાર્ય

પ્ર. ૬ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર વિસ્તૃત નોંધ લખો. (પચ્ચીસ થી ત્રીસ લીટીમાં) [૧૦]

૧. શ્રીજીમહારાજની જીવોના કલ્યાણાર્થે જ વાતો

૨. સ્વામીની વાતોની મહત્તા વિશે સ્વામીએ ઉચ્ચારેલાં વચનો

( )

વિભાગ - ૨ : 'શાસ્ત્રીજી મહારાજ' વિસ્તૃત જીવનચરિત્ર ભાગ-૧ના આધારે

પ્ર. ૭ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (ત્રીસેક લીટીમાં) [૧૨]

૧. 'અત્યારે તો અક્ષર અને પુરુષોત્તમનું જ્ઞાન પ્રવર્તાવવું તેમાં જ મહારાજનો રાજીપો છે' શાસ્ત્રીજી મહારાજના જીવનમાં ચરિતાર્થ થતું વાક્ય.

૨. યજ્ઞપુરુષદાસનો વિદ્યાપ્રેમ અને વિદ્વતા

૩. બાળચરિત્રો દ્વારા વ્યક્ત થતી શાસ્ત્રીજી મહારાજની બહુમુખી પ્રતિભા

(   )

પ્ર. ૮ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.
(દરેક ટૂંકનોંધમાં પાંચેક લીટીના બે પ્રસંગો લખવા) [૮]

૧. જમીન વિકાસ યોજના
૨. ભગતજીના મુખે યજ્ઞપુરુષદાસનો મહિમા
૩. સારંગપુર મંદિરની મહંતાઈ

( ) **પ્રસંગ - ૧ :** ....

....

....

....

....

પ્રસંગ - ૨ : ....

....

....

....

....

....

પ્ર. ૯ નીચે આપેલા પ્રસંગોમાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રસંગ વર્ણવી મનન લખો.
(પ્રસંગવર્ણન આઠેક લીટીમાં તથા મનન ચારેક લીટીમાં લખવું) [૧૨]

૧. ભગતજીનું ગુણાષ્ટક
૨. સ્વામીશ્રી પાછળનું સંઘબળ
૩. સ્વામીશ્રીએ માયાને છેડી
૪. ચરણારવિંદના પાડનાર શ્રીજીમહારાજ એને આપીશ.
૫. દ્રોહનું ફળ

( ) ....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

મનન :- ....

....

....

....

પ્ર. ૧૦ નીચે આપેલાં પાત્રોમાંથી કોઈ પણ એક પાત્રના પ્રસંગો વર્ણવી વ્યક્તિત્વનું આલેખન કરો. [૮]

૧. જીભાઈ કોઠારી ૨. લીમડીના દીવાન સાહેબ

( ) ....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

વિભાગ - ૩ : 'સ્વામીની વાતો'ના આધારે

પ્ર. ૧૧ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. [૪]

૧. શિવલાલને કેમ માન આવી ગયું હતું ?

....

....

૨. વૃત્તિદ્વારે સેવે તેવા કોણ છે ?

૩. મુક્તાનંદ સ્વામીના કાંડામાં શા માટે એવું બળ બતાવ્યું છે કે તેઓ જીવને ઘા કરીને ફગાવે તો પણ અક્ષરધામમાં જાય ?

૪. સમર્થ પુરુષ શું કરી શકે ?

પ્ર. ૧૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (પાંચેક લીટીમાં) [૬]

૧. આજ્ઞાએ કરીને થતી પ્રવૃત્તિના ભેદ સમજાવો. ?

૨. વાદી, ફૂલવાદી ને ગારડીના દૃષ્ટાંતે મહારાજનું પરપણું સમજાવો.

૩. સત્સંગ કેવો જણાતો નથી ? તેને કોણ જાળવી શકે છે ?

( ) ....

....

....

....

પ્ર. ૧૩ નીચે આપેલા કોઈ પણ બેના દૃષ્ટાંત અથવા પ્રસંગ વર્ણવી તેનો સિદ્ધાંત લખો. (કુલ આઠેક લીટીમાં) [૬]

૧. આ ફૂલ સુધી તો કોઈ પૂગતા જ નથી. ૨. કઠિયારો અને બાવના ચંદન ૩. સો કરોડ મનવારો ભરવી છે.

( ) ....

....

....

....

....

....

....

....

....

પ્ર. ૧૪ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર અભ્યાસક્રમની 'સ્વામીની વાતો'નું પ્રમાણ આપી સમજાવો. (આઠ થી દસ લીટીમાં) [૪]

૧. ઉપેન્દ્રાનંદ સ્વામી ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પાસે નિષ્કપટપણે વર્ત્યા તો તેમનો કામ દોષ બળી ગયો.

૨. હનુમાનજીની દૃષ્ટિમાં રામ સિવાય બધું જ ઢૂંસા હોવાથી સીતાજીએ નવલખો હાર આપ્યો ત્યારે તેના મોતી તોડીને તેમાં રામ છે કે નહિ તે જોવા લાગ્યા.

૩. હિંદુસ્તાની સાધુ કેશવજીવનદાસે વરતાલમાં ગોપાળાનંદ સ્વામીને પૂછ્યું 'મારું કલ્યાણ થશે કે નહીં ?

૪. શ્રીજીમહારાજે ગ. પ્ર. ૭૧માં કહ્યું છે, ભગવાનના સર્વે અપરાધ થકી જે ભગવાનના આકારનું ખંડન કરવું એ મોટો અપરાધ છે.

(   ) **પ્રમાણ :-** ....

....

....

....

....

સમજૂતી :- ....

....

....

....

....

....

....

અગત્યની નોંધ :-

ઉપરોક્ત પ્રશ્નપત્રમાં પ્રશ્નની નીચે આપેલી કોરી લીટીઓ ફક્ત નમૂનારૂપે દર્શાવી છે. મુખ્ય પરીક્ષામાં પ્રશ્નના ગુણ પ્રમાણે પ્રતિ વર્ષની જેમ જ, કુલ ૧૬ પાનામાં જરૂરિયાત મુજબ કોરી લીટીઓ આપવામાં આવી છે.

* * *